EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2024.6.19.
COM(2024) 627 final

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Svédország gazdaság-, szociális, foglalkoztatási, strukturális és költségvetési politikájáról

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 627 final}

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Svédország gazdaság-, szociális, foglalkoztatási, strukturális és költségvetési politikájáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2024. április 29-i (EU) 2024/1263 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[1] és különösen annak 3. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és kiigazításáról szóló, 2011. november 16-i 1176/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre[2] és különösen annak 6. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

(1) A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt létrehozó (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendelet[3] 2021. február 19-én hatályba lépett. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz reformok és beruházások végrehajtásához nyújt pénzügyi támogatást a tagállamoknak, így az Unió által finanszírozott fiskális impulzust biztosít. Az európai szemeszter prioritásaival összhangban hozzájárul a gazdasági és társadalmi helyreállításhoz, valamint fenntartható reformok és beruházások megvalósításához, különösen a zöld és a digitális átállás előmozdítása, valamint a tagállamok gazdasági rezilienciájának megerősítése érdekében. Emellett közép- és hosszú távon elősegíti az államháztartás helyzetének megerősítését, valamint a növekedés és a munkahelyteremtés fellendítését, továbbá hozzájárul az EU-n belüli területi kohézió javításához és a szociális jogok európai pillérének további végrehajtásához.

---

[1] HL L 2024/1263, 2024.4.30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

[2] HL L 306., 2011.11.23., 25. o. ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.

[3] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o.), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

(2) A 2023. február 27-én elfogadott REPowerEU-rendelet[4] célja, hogy fokozatosan megszűnjön az Unió függősége az orosz fosszilis tüzelőanyagok behozatalától. Ez hozzájárul az energiabiztonsághoz és az EU energiaellátásának diverzifikálásához, egyúttal segíti a megújuló energiaforrások elterjedését, az energiatárolási kapacitások bővítését és az energiahatékonyság javítását. Svédország a REPowerEU célkitűzéseinek elérését elősegítő kulcsfontosságú reformok és beruházások finanszírozása érdekében új REPowerEU-fejezettel egészítette ki nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervét.

(3) 2023. március 16-án a Bizottság kiadta „Az EU hosszú távú versenyképessége: előretekintés a 2030 utáni időszakra” című közleményét[5], amely a szakpolitikai döntések megalapozására és a növekedés fokozásához szükséges keretfeltételek megteremtésére irányult. A közlemény kilenc egymást erősítő tényező mentén határozza meg a versenyképesség keretfeltételeit. Az aktuális termelékenységi kihívások kezelését, valamint az EU és tagállamai hosszú távú versenyképességének fokozását szolgáló tényezőként a közlemény a magántőkéhez való hozzáférést, a kutatást és innovációt, az oktatást és a készségeket, valamint az egységes piacot emeli ki a reformok és a beruházások alapvető célterületeként. A közleményt követően, 2024. február 14-én a Bizottság bemutatta az egységes piacról és a versenyképességről szóló éves jelentését[6]. Az európai egységes piac versenyképességének erősségeit és kihívásait részletesen ismertető jelentés a kilenc versenyképességi tényező alapján követi az éves előrehaladást.

(4) A Bizottság 2023. november 21-én elfogadta a 2024-es éves fenntartható növekedési jelentést[7], amely elindította a gazdaságpolitikai koordináció 2024. évi európai szemeszterét. Az Európai Tanács 2024. március 22-én jóváhagyta a jelentésnek a versenyképes fenntarthatóság négy dimenziójára vonatkozó prioritásait. A Bizottság 2023. november 21-én az 1176/2011/EU rendelet alapján elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült 2024. évi jelentést is, amelyben Svédországot azon tagállamok közé sorolta, amelyek tekintetében fennállhat egyensúlyhiány vagy annak kockázata, és amelyek vonatkozásában részletes felülvizsgálatra van szükség. Emellett a Bizottság elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást, amelyet a Tanács 2024. április 12-én elfogadott, valamint a foglalkoztatási iránymutatások és a szociális jogok európai pillérében foglalt elvek végrehajtását elemző 2024. évi együttes foglalkoztatási jelentésre vonatkozó javaslatot is, amelyet a Tanács 2024. március 11-én elfogadott.

(5) 2024. április 30-án hatályba lépett az EU új gazdasági kormányzási kerete. A keret magában foglalja egyrészt a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló (EU) 2024/1263 európai parlamenti és tanácsi rendeletet, másrészt a túlzott hiány esetén követendő eljárás végrehajtásáról szóló módosított 1467/97/EK rendeletet és a tagállamok költségvetési keretrendszeréről

---

4 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/435 rendelete (2023. február 27.) az (EU) 2021/241 rendeletnek a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekbe beillesztendő REPowerEU-fejezet tekintetében történő módosításáról, valamint az 1303/2013/EU rendelet, az (EU) 2021/1060 rendelet és az (EU) 2021/1755 rendelet, valamint a 2003/87/EK irányelv módosításáról (HL L 63., 2023.2.28., 1. o.), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj.

5 COM(2023) 168 final.

6 COM(2024) 77 final.

7 COM(2023) 901 final.

szóló módosított 2011/85/EU irányelvet[8]. Az új keret célja, hogy fokozatos államháztartási konszolidációval, továbbá reformok és beruházások végrehajtásával fenntarthatóvá tegye az államadósságot és előmozdítsa a fenntartható és inkluzív növekedést. Előmozdítja a nemzeti felelősségvállalást, fokozott hangsúlyt helyez a középtávra, emellett hatékonyabbá és következetesebbé teszi a végrehajtást. Minden tagállamnak nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervet kell benyújtania a Tanácsnak és a Bizottságnak. A nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervek a tagállam költségvetési, reform- és beruházási kötelezettségvállalásait tartalmazzák, amelyek a nemzeti törvényhozás ciklusának rendes hosszától függően 4 vagy 5 éves tervezési időhorizontra vonatkoznak. A nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervben foglalt nettó kiadási pályának[9] meg kell felelnie az (EU) 2024/1263 rendeletben előírt követelményeknek, többek között annak, hogy az államadósságot a kiigazítási időszak végére megalapozottan csökkenő pályára kell állítani, vagy ilyen pályán kell tartani, vagy biztosítani kell, hogy a nettó kiadási pálya prudens szinten, a GDP 60 %-a alatt maradjon, továbbá a költségvetési hiányt középtávon a GDP 3 %-a alá kell csökkenteni, és/vagy e referenciaérték alatt kell tartani. Amennyiben egy tagállam elkötelezi magát az (EU) 2024/1263 rendeletben meghatározott kritériumoknak megfelelő releváns reformok és beruházások mellett, a kiigazítási időszak legfeljebb három évvel meghosszabbítható. Az említett tervek elkészítésének támogatása céljából a Bizottság 2024. [június 21-én] iránymutatást fog nyújtani a tagállamoknak a tervek és az elért eredményekről szóló, későbbiekben benyújtandó éves jelentések tartalmára vonatkozóan, és az (EU) 2024/1263 rendelet 5. cikkének megfelelően (adott esetben referenciapályát és technikai információkat tartalmazó) technikai iránymutatást fog küldeni számukra a költségvetési kiigazításokhoz. A tagállamoknak 2024. szeptember 20-ig kell benyújtaniuk középtávú költségvetési-strukturális terveiket, kivéve, ha az adott tagállam és a Bizottság megállapodik a határidő észszerű időtartammal történő meghosszabbításáról. A tagállamoknak biztosítaniuk kell nemzeti parlamentjük bevonását, valamint adott esetben a független költségvetési intézményekkel, a szociális partnerekkel és más nemzeti érdekelt felekkel folytatott konzultációt.

(6) 2024-ben a gazdaságpolitikai koordináció európai szemesztere a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásához igazodóan fejlődik tovább. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek teljes körű végrehajtása változatlanul elengedhetetlen az európai szemeszter szerinti szakpolitikai prioritások teljesítéséhez, mivel a tervek hozzájárulnak az elmúlt években kiadott releváns országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívások összességének vagy jelentős részének eredményes kezeléséhez. A 2019., 2020., 2022. és 2023. évi országspecifikus ajánlások ugyanúgy relevánsak

[8] A Tanács (EU) 2024/1264 rendelete (2024. április 29.) a túlzott hiány esetén követendő eljárás végrehajtásának felgyorsításáról és pontosításáról szóló 1467/97/EK rendelet módosításáról (HL L, 2024/1264, 2024.4.30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj), és a Tanács (EU) 2024/1265 irányelve (2024. április 29.) a tagállamok költségvetési keretrendszerére vonatkozó követelményekről szóló 2011/85/EU irányelv módosításáról (HL L, 2024/1265, 2024.4.30., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

[9] A 2024. április 29-i (EU) 2024/1263 tanácsi rendelet 2. cikkében meghatározott nettó kiadás (HL L 2024/1263, 2024.4.30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). „Nettó kiadások” alatt a következőket nem tartalmazó kormányzati kiadásokat értjük: i. kamatkiadások, ii. a diszkrecionális bevételi intézkedések, iii. az uniós alapokból származó bevételek által teljes mértékben fedezett, uniós programokkal kapcsolatos kiadások, iv. az Unió által finanszírozott programok társfinanszírozásával kapcsolatos nemzeti kiadások, v. a munkanélküli ellátásokra fordított kiadások ciklikus elemei, valamint vi. az egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések.

maradnak az (EU) 2021/241 rendelet 14., 18. és 21. cikkével összhangban felülvizsgált, aktualizált vagy módosított helyreállítási és rezilienciaépítési tervek tekintetében is.

(7) Svédország 2021. május 28-án az (EU) 2021/241 rendelet 18. cikkének (1) bekezdésével összhangban benyújtotta nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervét a Bizottságnak. Az (EU) 2021/241 rendelet 19. cikkének megfelelően a Bizottság az említett rendelet V. mellékletében foglalt értékelési iránymutatásokkal összhangban értékelte a helyreállítási és rezilienciaépítési terv relevanciáját, eredményességét, hatékonyságát és következetességét. A Tanács 2022. május 4-én elfogadta a Svédország helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról szóló határozatát[10], amelyet 2023. november 9-én módosítottak a vissza nem térítendő pénzügyi támogatásra vonatkozó maximális pénzügyi hozzájárulásnak az (EU) 2021/241 rendelet 11. cikkének (2) bekezdése szerinti aktualizálása, valamint a REPowerEU-fejezet beillesztése céljából[11]. A részletek folyósításának feltétele, hogy a Bizottság az (EU) 2021/241 rendelet 24. cikkének (5) bekezdésével összhangban határozatot hozzon arról, hogy Svédország kielégítően teljesítette a tanácsi végrehajtási határozatban foglalt releváns mérföldköveket és célokat. A kielégítő teljesítés előfeltétele, hogy a korábbi mérföldkövek és célok terén ne következzen be visszalépés.

(8) Svédország 2024. április 26-án az 1466/97/EK rendelet 8. cikkének (1) bekezdésével összhangban benyújtotta 2024. évi nemzeti reformprogramját és 2024. évi konvergenciaprogramját. Az (EU) 2021/241 rendelet 27. cikkével összhangban a 2024. évi nemzeti reformprogram Svédországnak a helyreállítási és rezilienciaépítési terve megvalósítása terén tett előrehaladásról készített féléves jelentését is tükrözi.

(9) A Bizottság 2024. június 19-én közzétette a Svédországra vonatkozó 2024. évi országjelentést[12]. Ebben értékelte a Tanács által 2019 és 2023 között elfogadott releváns országspecifikus ajánlások végrehajtása terén Svédország által elért eredményeket, és számba vette a helyreállítási és rezilienciaépítési terv Svédország általi végrehajtását. Ezen elemzés alapján az országjelentés rávilágított a helyreállítási és rezilienciaépítési terv által nem vagy csak részben kezelt kihívásokra, valamint újonnan felmerült és kialakulóban lévő kihívásokra hívta fel a figyelmet. A jelentés értékelte továbbá a Svédország által a szociális jogok európai pillérének végrehajtása, a foglalkoztatásra, a készségekre és a szegénység csökkentésére vonatkozó kiemelt uniós célok elérése, valamint az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak megvalósítása terén elért eredményeket.

(10) A Bizottság az 1176/2011/EU rendelet 5. cikke alapján Svédország vonatkozásában részletes felülvizsgálatot végzett. A Bizottság szolgálatai által az említett rendelet alkalmazásában Svédország makrogazdasági sebezhetőségeire vonatkozóan készített értékelés főbb megállapításait 2024 márciusában közzétették[13]. 2024. június 19-én a Bizottság megállapította, hogy Svédországban makrogazdasági egyensúlyhiány áll fenn. Svédország mindenekelőtt az ingatlanpiaccal és a magas magánadóssággal

[10] A Tanács végrehajtási határozata (2022. május 4.) Svédország helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról (ST 7772/2022; ST7772/2022 ADD1).

[11] A Tanács végrehajtási határozata (2023. november 9.) a Svédország helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról szóló, 2022. május 4-i végrehajtási határozat módosításáról (ST 14474/2023).

[12] SWD(2024) 627 final.

[13] SWD(2024) 85 final.

kapcsolatos sebezhetőségekkel szembesül, amelyek a közelmúltbeli korrekció ellenére továbbra is fennállnak, és az ezek kezelésére irányuló politikai intézkedések korlátozottak voltak. A több éven át tartó jelentős emelkedést követően az ingatlanárak 2022 vége óta csökkennek. A magánszektor GDP-hez viszonyított adóssága a nominális GDP magas inflációnak betudható jelentős növekedése miatt csökkent, ugyanakkor az adósságállomány nominálisan még mindig nőtt. A kamatlábak gyors emelkedése negatívan hatott a háztartások és a kereskedelmi ingatlanokkal foglalkozó vállalatok adósságszolgálatára, csökkentette a keresletet, és hatással volt az ingatlanárakra. A változó kamatlábak és a nagyon hosszú futamidejű jelzáloghitelek elterjedtsége nyomást gyakorolt a háztartások mérlegére, ami csökkentette a törlesztési képességüket, visszaesést idézett elő a fogyasztásban, és hozzájárult a 2023-as recesszióhoz. Ezzel egyidejűleg az új lakások építése meredeken visszaesett. A közelmúltbeli esések ellenére a lakásárak továbbra is jelentősen túlértékeltek, és úgy tűnik, hogy a kereskedelmi ingatlanok árai sem alkalmazkodtak még teljesen. Az adósságszolgálat szempontjából kockázatot jelent, ha a kamatlábak magasak maradnak és a fedezeti értékelések esnek. A pénzügyi szektor nagy mértékben ki van téve az ingatlanszektornak, de erős pénzügyi mutatói pajzsként szolgálnak az ingatlanpiaci problémák szélesebb gazdaságra való átterjedésével szemben. A szakpolitikai előrelépés korlátozott volt, és határozottabb fellépés hiányában az azonosított sebezhetőségek továbbra is fennmaradnak, ami a hitelfinanszírozású lakásvásárlások újbóli megugrását és a lakásárak túlértékelődését eredményezheti. A lakáskínálatot növelő intézkedések nagyban hozzájárulnának e problémák megelőzéséhez. Emellett az adórendszer továbbra is ösztönzi a hitelből finanszírozott lakásvásárlást a jelzáloghitel-kamatfizetések után igénybe vehető jelentős mértékű adókedvezmény révén, és előnyben részesíti a lakástulajdonlást. A bérleti piac reformjára nem került sor.

(11) Az Eurostat által hitelesített adatok[14] alapján Svédország GDP-arányos költségvetési egyenlege a 2022. évi 1,2 %-os többletből 2023-ban 0,6 %-os hiányba fordult, míg a GDP-arányos államadósság a 2022. év végi 33,2 %-ról 2023 végére 31,2 %-ra csökkent.

(12) A Tanács 2022. július 12-i ajánlása[15] szerint Svédországnak 2023-ban biztosítania kell, hogy a nemzeti finanszírozású elsődleges folyó kiadások növekedése összhangban legyen az összességében semleges költségvetési irányvonallal[16], figyelembe véve az energiaár-emelkedésnek leginkább kitett háztartásoknak és vállalkozásoknak, valamint az Ukrajnából menekülőknek nyújtott ideiglenes és célzott támogatás fenntartását. Svédországnak készen kell állnia arra, hogy a folyó kiadásokat a változó helyzethez igazítsa. Svédország részére azt az ajánlást is megfogalmazták, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és más uniós források felhasználásával fokozza a zöld és a digitális átállásra, illetve a REPowerEU kezdeményezés figyelembevételével az energiabiztonságra irányuló közberuházásokat. A Bizottság becslései szerint a költségvetési irányvonal[17] 2023-ban nagyjából

14 Eurostat – Euromutatók, 2024. április 22.

15 A Tanács ajánlása (2022. július 12.) Svédország 2022. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Svédország 2022. évi konvergenciaprogramját (HL C 334., 2022.9.1., 221. o.).

16 A Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése alapján Svédország esetében a potenciális kibocsátás középtávú növekedése nominális értéken 2023-ban 7,7 %-ra tehető, a tízéves átlagos potenciális reálnövekedési ráta és a 2023. évi GDP-deflátor alapján.

17 A költségvetési irányvonal az államháztartás mögöttes költségvetési pozíciójában bekövetkezett éves változás mérőszáma, amely a nemzeti és az uniós finanszírozású költségvetési intézkedések összesített

semleges volt, és a GDP 0 %-ának felelt meg. A nemzeti finanszírozású (a diszkrecionális bevételi intézkedések nélkül számított) elsődleges folyó kiadások 2023. évi növekedése a GDP 0,1 %-ának megfelelő, nagyjából semleges hatást gyakorolt a költségvetési irányvonalra, és összhangban volt a tanácsi ajánlással. A nemzeti finanszírozású elsődleges folyó kiadások nagyjából semleges hatása arra vezethető vissza, hogy csökkentek az energiaár-emelkedés nyomán a háztartások és a vállalkozások támogatása érdekében hozott (célzott és nem célzott) szükséghelyzeti támogatási intézkedések nettó költségei (a GDP 0,3 százalékpontjával), amit viszont részben ellensúlyoztak kisebb horderejű intézkedések, többek között az üzemanyagokat terhelő energiaadó csökkentése. A nemzeti finanszírozású beruházások 2023-ban a GDP 4,9 %-át tették ki, ami 2022-höz képest 0,2 százalékpontos növekedést jelent. Svédország a zöld és digitális átállásra, valamint az energiabiztonságra irányuló közberuházásokat finanszírozott (például az Industry leap és a Climate leap programot), támogatva az éghajlatváltozással kapcsolatos projekteket és az alacsony kibocsátású ipari technológiákat, valamint a széles sávú rendszerek bővítésére irányuló beruházásokat. Svédország még nem nyújtott be kifizetési kérelmet a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében.

(13) A 2024. évi konvergenciaprogram fő előrejelzései a következőképpen foglalhatók össze. A költségvetési előrejelzések alapjául szolgáló makrogazdasági forgatókönyv 2024-ben 0,7 %-os, 2025-ben pedig 2,5 %-os reál-GDP-növekedéssel számol, a KPIF-inflációt (fogyasztóiár-infláció kamatköltségek nélkül) pedig 2024-ben 2,1 %-ra, 2025-ben pedig 1,7 %-ra prognosztizálja. A GDP-arányos államháztartási hiány 2024-ben várhatóan 1,2 %-ra nő, majd 2025-ben a GDP 0,3 %-ának megfelelő szintre süllyed, míg a GDP-arányos államadósság 2024 végére várhatóan 32,0 %-ra emelkedik, 2025 végére viszont 31,4 %-ra csökken. Az előrejelzések szerint 2025 után az államháztartás 2026-ban a GDP 0,7 %-ának, 2027-ben pedig a GDP 1,7 %-ának megfelelő többlettel zár. Az államháztartási hiány tehát a tervek szerint a program időhorizontjában a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaérték alatt marad. Másrészről az előrejelzések szerint 2025 után a GDP-arányos államadósság 2026-ra 30,0 %-ra, majd 2027-re 28,0 %-ra csökken.

(14) A Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése szerint a reál-GDP 2024-ben 0,2 %-kal, 2025-ben pedig 2,1 %-kal nő, és a HICP-infláció 2024-ben 2,0 %, 2025-ben pedig 1,8 % lesz.

(15) A Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése a GDP 1,4 %-ának megfelelő költségvetési hiánnyal számol 2024-re vonatkozóan, ami többek között az adóbevételek növekedésének megtorpanását és különösen az indexált nyugdíjakra fordított kiadások növekedését tükrözi a regionális és önkormányzati alszektorban, míg a GDP-arányos államadósság 2024 végére várhatóan 32 %-ra emelkedik. A Bizottság becslései alapján a költségvetési irányvonal 2024-ben várhatóan expanzív lesz, a GDP 0,6 %-ának megfelelő mértékben.

(16) A Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése szerint a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokból finanszírozott kiadások

---

hatásából eredő gazdasági impulzust tükrözi. A költségvetési irányvonal i. a középtávú potenciális növekedésnek és ii. az elsődleges kiadások változásának a különbsége, ahol az elsődleges kiadások nem tartalmazzák sem a diszkrecionális bevételi intézkedéseket, sem a Covid19-válsággal kapcsolatos ideiglenes szükséghelyzeti intézkedéseket, viszont tartalmazzák a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és más uniós alapok vissza nem térítendő támogatásaiból finanszírozott kiadásokat. A mutató negatív (pozitív) előjele expanzív (restriktív) költségvetési politikát jelent.

nagysága 2024-ben a GDP 0,1 %-a lesz (2023-ban is 0,1 %). A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz vissza nem térítendő támogatásaival finanszírozott kiadások magas színvonalú beruházásokat és termelékenységnövelő reformokat tesznek majd lehetővé anélkül, hogy közvetlen hatással lennének Svédország államháztartási egyenlegére és államadósságára.

(17) A Tanács 2023. július 14-i ajánlása[18] szerint Svédországnak 2024-ben stabil költségvetési pozíciót kell fenntartania. A Bizottság a 2023. évi költségvetés végrehajtásával és a 2024. évi költségvetésiterv-javaslatok elkészítésével összefüggésben felhívta a tagállamok figyelmét arra, hogy a 2023. évi tényadatok függvényében javasolni fogja a hiányalapú túlzotthiány-eljárások megindítását a Tanácsnak. A Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése szerint Svédország GDP-arányos strukturális egyenlege a 2023. évi 0,1 % után 2024-ben 0,0 % lesz, ezzel meghaladja a GDP –1 %-ának megfelelő strukturális egyenlegként meghatározott középtávú költségvetési célkitűzést. Ez összhangban van a Tanács ajánlásával.

(18) A Tanács továbbá azt ajánlotta, hogy Svédország 2023–2024-ben a lehető leghamarabb vezesse ki a hatályban lévő szükséghelyzeti energiatámogatási intézkedéseket. Emellett a Tanács pontosította, hogy amennyiben az energiaárak újbóli emelkedése miatt új támogatási intézkedésekre vagy a meglévők folytatására lesz szükség, Svédországnak biztosítania kell, hogy ezek célzottan a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások és vállalkozások védelmére irányuljanak, beleférjenek a költségvetési keretekbe, és megőrizzék az energiamegtakarításra irányuló ösztönzőket. A Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése szerint a szükséghelyzeti energiatámogatási intézkedések nettó költségvetési terhe[19] 2023-ban a GDP kevesebb mint 0,1 %-át, 2024-ben kevesebb mint 0,1 %-át, 2025-ben pedig 0 %-át teszi ki. Az előrejelzés szerint a szükséghelyzeti energiatámogatási intézkedéseket 2023-ban és 2024-ben a lehető leghamarabb kivezetik. Ez összhangban van a Tanács ajánlásával.

(19) A Tanács emellett azt is ajánlotta, hogy Svédország tartsa fenn a nemzeti finanszírozású közberuházások szintjét, és biztosítsa a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatások és más uniós alapok hatékony felhasználását, különösen a zöld és a digitális átállás előmozdítása érdekében. A Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése szerint a nemzeti finanszírozású közberuházások (a 2023. évi GDP-arányos 4,9 %-hoz képest) 2024-ben a GDP 5,1 %-ára nőnek. Ez összhangban van a Tanács ajánlásával. Ezzel szemben az uniós forrásokból (többek között a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből nyújtott vissza nem térítendő támogatásokból) finanszírozott közkiadások 2024-ben a GDP 0,2 %-ának megfelelő szinten maradnak.

(20) Az előrejelzés zárónapján ismert szakpolitikai intézkedések alapján, és változatlan szakpolitikát feltételezve a Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése 2025-re a GDP 0,9 %-ának megfelelő költségvetési hiányt és 31,3 %-os GDP-arányos államadósságot vetít előre a várható gazdasági fellendülésnek köszönhetően.

(21) Az (EU) 2021/241 rendelet 19. cikke (3) bekezdésének b) pontjával és V. mellékletének 2.2. kritériumával összhangban a helyreállítási és rezilienciaépítési terv 2026-ig végrehajtandó, egymást erősítő reformok és beruházások széles körét

[18] A Tanács ajánlása Svédország 2023. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Svédország 2023. évi konvergenciaprogramját (HL C 312., 2023.9.1., 252. o.).

[19] Ez a szám az említett kiadási és bevételi intézkedések éves költségvetési terhét mutatja, adott esetben az energiaszolgáltatók által a rendkívüli nyereségükre kivetett adók levonásával.

tartalmazza. Ezek várhatóan hatékonyan hozzájárulnak a releváns országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívások összességének vagy jelentős részének kezeléséhez. Svédország hosszú távú versenyképességének a zöld és a digitális átállás révén történő fokozásához, és ezzel egyidejűleg a társadalmi méltányosság biztosításához elengedhetetlenül fontos, hogy elfogadását követően a REPowerEU-fejezettel kiegészített terv eredményes végrehajtása e szűkös időkereten belül gyorsan megvalósuljon. A tervben foglalt kötelezettségvállalások 2026 augusztusáig történő teljesítése szempontjából létfontosságú, hogy Svédország jelentősen felgyorsítsa a reformok és beruházások végrehajtását. A helyreállítási és rezilienciaépítési terv sikeres végrehajtásához alapvető fontosságú a helyi és regionális hatóságok, a szociális partnerek, a civil társadalom szereplői és más releváns érdekelt felek szisztematikus bevonása a széles körű felelősségvállalás biztosítása érdekében.

(22) A kohéziós politikai alapok félidős felülvizsgálatának részeként Svédországnak az (EU) 2021/1060 rendelet 18. cikkével összhangban 2025 márciusáig felül kell vizsgálnia az egyes programokat, figyelembe véve többek között a 2024. évi országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívásokat, valamint nemzeti energia- és klímatervét. Az egyes programokhoz nyújtott uniós finanszírozás végleges összegét ezen felülvizsgálat alapján fogják meghatározni. Svédország haladást ért el a kohéziós politika és a szociális jogok európai pillérének végrehajtása terén, ugyanakkor továbbra is kihívásokkal kell szembenézni, és a különbségek nem tűnnek el a fővárosi régió és az ország többi része között. Fontos feladat a kohéziós politika végrehajtásának felgyorsítása, és a programokban elfogadott prioritások továbbra is relevánsak. Alapvető fontosságú a klímasemleges gazdaság elérésére törekedve a társadalom további környezetbarátabbá tételéhez hozzájáruló innováció támogatásának folytatása, egyúttal a regionális társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségek, valamint a városi és nem városi térségek közötti egyenlőtlenségek további kezelése. Emellett továbbra is kulcsfontosságú a továbbképzés és az átképzés előmozdítása, különös tekintettel a kiszolgáltatott csoportokra, azon belül is a migráns háttérrel rendelkezőkre. Svédország a Stratégiai Technológiák Európai Platformja kezdeményezést is felhasználhatná a zöld átállást támogató technológiákba történő beruházások fellendítésére. A tiszta és erőforrás-hatékony technológiák fejlesztése és gyártása – ideértve az értékláncok megerősítését, valamint a munkaerő- és készséghiány kezelését – fontos a svéd régiók, valamint kis- és középvállalkozások hosszú távú fenntarthatósága és versenyképessége szempontjából.

(23) A helyreállítási és rezilienciaépítési terv keretében és az egyéb uniós alapok révén (felhasználásával) kezelt gazdasági és társadalmi kihívásokon túl Svédország számos további kihívással is szembesül a következőkkel kapcsolatban: i. a – különösen a hátrányos társadalmi-gazdasági és migráns hátterű – tanulók oktatási eredményeinek romlása, ii. a készséghiány, amely a hátrányos társadalmi-gazdasági és migráns háttérrel rendelkezők esetében a legszembetűnőbb, és iii. az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentése.

(24) A 2022. évi nemzetközi tanulói teljesítménymérés (PISA) eredményei alapján a svéd diákok alapkészségei 2018 óta romlottak. A legnagyobb romlás a matematika tantárgy kapcsán volt megfigyelhető: az alulteljesítők aránya jóval meghaladta az uniós célt. Az alulteljesítési ráta még inkább nőtt a hátrányos társadalmi-gazdasági háttérrel rendelkező diákok esetében, nagy különbséget mutatva a svédországi születésű és a migráns háttérrel rendelkezők között. Emellett a képzett tanárok tartós hiánya azzal a veszéllyel jár, hogy kedvezőtlenül befolyásolja az oktatási rendszer minőségét és a diákok teljesítményét.

(25) 2022-ben az alsó középfokú oktatásban részt vevő diákok 15 %-a túl gyenge vagy hiányos osztályzata nem tette lehetővé a felső középfokú oktatásban való részvételt. Ez különösen a hátrányos társadalmi-gazdasági és migráns háttérrel rendelkező diákokat érinti, mivel sokan nem jogosultak a felső középfokú oktatásra. Ez a csoport a magániskolákban is alulreprezentált, amelyek tanulói átlagosan nagyobb eséllyel tanulhatnak tovább. Mivel Svédországban a legtöbb munkahely felső középfokú vagy felsőfokú végzettséget igényel, az ebből eredő iskolai végzettségbeli különbség is növeli a munkakeresés kockázatát, ami hátrányos következményekkel jár az integrációra nézve.

(26) A különböző csoportok között jelentős különbségek mutatkoznak a készségszintek és az iskolai végzettség tekintetében. Ezek a különbségek az EU-n kívül született fiatalok esetében a legszembetűnőbbek, akik kisebb valószínűséggel fejezték be a felső középfokú tanulmányaikat, és kisebb valószínűséggel vesznek részt foglalkoztatásban, oktatásban vagy képzésben, mint a Svédországban születettek. Ez csökkenti a foglalkoztatási esélyeiket, és kockázatot jelent a tekintetben, hogy Svédország tovább javítsa fenntartható versenyképességét. Emellett ezek a készséghiányok tovább súlyosbítják a munkaerőhiányt, ami különösen nyilvánvaló az ipari és a szolgáltatási ágazatban, és komoly kihívást jelent az ország legészakibb régióinak fejlődése és zöld ipari átállása szempontjából.

(27) A jelenlegi szakpolitikák mellett valószínűtlennek tűnik, hogy Svédország elérje az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére irányuló uniós politika keretében 2030-ra kitűzött céljait. Továbbra sem állnak rendelkezésre a 2023-ban és 2024-ben bekövetkezett szakpolitikai változásokat tükröző, aktualizált átfogó üvegházhatásúgáz-kibocsátási forgatókönyvek, mivel a jelenleg elérhető kormányzati éghajlat-politikai cselekvési terv hosszabb távra, 2045-ig tervez, a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó kibocsátási pályákra vonatkozó mennyiségi forgatókönyvek nélkül. Ugyanakkor a hivatalos és független szervek által készített számos tanulmány megerősíteni látszik, hogy Svédország jelenlegi szakpolitikái jelentősen elmaradnak az EU 2030-ra vonatkozó üvegházhatásúgáz-kibocsátási célkitűzéseitől. A közúti közlekedés kibocsátáscsökkentése kulcsfontosságú ahhoz, hogy Svédország elérje az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére irányuló uniós politika keretében 2030-ra kitűzött céljait. A közúti közlekedés az olaj- és a kőolajtermékek iránti energiaigény háromnegyedét teszi ki, amely a fosszilis tüzelőanyagokból származó üvegházhatásúgáz-kibocsátás fő forrása Svédországban.

(28) Annak ellenére, hogy az EU-ban Svédországban a legnagyobb a megújuló energiaforrások aránya a teljes energiafogyasztáson belül, az ország még mindig kiaknázatlan lehetőségeket rejt magában a megújuló energiaforrások terén. Ezt a potenciált ki lehetne használni a dél-svédországi iparágak folyamatban lévő villamosításának, valamint az észak-svédországi innovatív, zöld ipari fejlesztések és dekarbonizáció figyelembevételére, amelyek még nagyobb villamosenergia-termelést igényelnek. Az ország megújulóenergia-termelési kapacitásának bővítése még mindig számos akadályba ütközik. Ennek következtében előfordulhat, hogy Svédország 2021 és 2030 között nem éri el a szélenergia-kapacitásának 13 GW-tal, a napenergia-kapacitásának pedig mintegy 5 GW-tal tervezett bővítését. Az egyik ilyen problémát a tengeri és a szárazföldi szélenergia előtt álló akadályok jelentik. Ezek az akadályok többek között a nem hatékony engedélyezési eljárásokból, valamint a települések és a védelmi hatóságok vétójogából erednek.

(29) A Bizottság részletes felülvizsgálata és az egyensúlyhiány fennállására vonatkozó következtetése alapján az 1176/2011/EU rendelet 6. cikke szerinti ajánlásokat az

alábbi 1. ajánlás tükrözi. Az 1. ajánlásban említett szakpolitikai intézkedések segítenek kezelni a háztartások magas adósságállományához és a nagy értékű ingatlanokhoz kapcsolódó sebezhetőségeket,

AJÁNLJA, hogy Svédország 2024-ben és 2025-ben tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. Kellő időben nyújtsa be a középtávú költségvetési-strukturális tervet. Mérsékelje a háztartások nagy adósságállományával és a lakáspiaci egyensúlyhiánnyal kapcsolatos kockázatokat azáltal, hogy csökkenti a jelzáloghitel-kamatfizetések után igénybe vehető adókedvezményt és/vagy növeli a rendszeresített ingatlanadókat, miközben megfelelő eszközöket hoz létre a szakpolitikai intézkedések célzottabbá tételére és értékelésének javítására. Élénkítse a lakásépítési beruházásokat a legsürgetőbb hiányok enyhítése érdekében, különösen az építkezés strukturális akadályainak felszámolása révén. Javítsa a lakáspiac hatékonyságát, többek között a lakásbérleti piac reformja révén.

2. Az elhúzódó késedelmek fényében jelentősen gyorsítsa fel a REPowerEU-fejezetet is magában foglaló helyreállítási és rezilienciaépítési terv végrehajtását, biztosítva a reformok és beruházások 2026 augusztusáig történő befejezését. Gyorsítsa fel a kohéziós politikai programok végrehajtását. A félidős felülvizsgálat keretében továbbra is összpontosítson az elfogadott prioritásokra, figyelembe véve a Stratégiai Technológiák Európai Platformja kezdeményezés által a versenyképesség javítására kínált lehetőségeket.

3. A hátrányos társadalmi-gazdasági és migráns háttérrel rendelkező diákokra is kiterjedően javítsa az oktatási teljesítményt a képzett tanárok tartós hiányának kezelése, az oktatási rendszerhez való egyenlő hozzáférés biztosítása, valamint a diákok felső középfokú oktatásba való átmenetének további támogatása révén. Célzott szakpolitikai intézkedések és erőforrások révén fejlessze a munkavállalók – különösen a hátrányos társadalmi-gazdasági és migráns háttérrel rendelkezők – készségeit a munkaerőpiaci integrációjuk javítása érdekében.

4. Biztosítsa az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére vonatkozó célok elérését, különösen a közúti közlekedésből származó kibocsátások csökkentése révén, valamint gyorsítsa fel és észszerűsítse a megújuló energiaforrások – különösen a tengeri és szárazföldi szélenergia – alkalmazására vonatkozó engedélyezési eljárásokat.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

a Tanács részéről
az elnök